

การอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำชาวบ้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลสระกำแพงใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ

ที่ผ่านมา ชาวบ้านส่วนใหญ่ในตำบลสระกำแพงใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทและความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร ทำให้ในบางครั้งเกิดความคาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือใดๆ ในเรื่องที่ไม่ได้อยู่ในบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในขณะเดียวกัน บางครั้งก็พลาดโอกาสที่จะเรียกร้องสิทธิบางประการที่ควรได้รับการดูแลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปอย่างน่าเสียดาย สถานการณ์เช่นนี้ย่อมทำให้เกิดช่องว่างในเรื่องความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับ อบต. ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งหรืออาจกล่าวได้ว่า อบต. ยังไม่สามารถเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง คณะผู้บริหาร อบต. สระกำแพงใหญ่ จึงเกิดแนวคิดในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการสอดแทรกความรู้ต่างๆ ที่ประชาชนควรรู้และจำเป็นต้องรู้เพื่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยเริ่มจากตัวแทนหรือผู้นำชาวบ้านเป็นหลัก

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน :
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: อุทุมพรพิสัย

จังหวัด: ศรีสะเกษ

ประชากร: 6,454 คน

พื้นที่: 36.75 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2545 อบต.สระกำแพงใหญ่ ริเริ่ม “โครงการอบรมให้ความรู้ผู้นำชาวบ้าน” ในการประชุมประชาคมหมู่บ้านประจำเดือน โดยเน้นความรู้ในด้านกฎหมาย การบริหารพัฒนาท้องถิ่นที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

- จัดอบรมความรู้ต่างๆ แก่ผู้เข้ารับการอบรมประมาณ 50-80 คน/ ครั้ง โดยมีการดำเนินการดังนี้
 - แทรกรายการอบรมเข้าไปในการประชุมประชาคมหมู่บ้านประจำเดือน โดยให้มีการประชุมเสร็จสิ้นก่อน จึงเริ่มจัดการอบรม 1 ครั้ง/ หมู่บ้าน/ เดือน จนครบ 14 หมู่บ้าน
 - เชิญวิทยากรที่มีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อการอบรมในครั้งนั้นๆ มาให้ความรู้แก่ผู้นำชาวบ้านโดยความรู้ที่นำมาอบรมเป็นความรู้ที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชน เช่น การจัดเก็บภาษี สิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เป็นต้น
- นำผู้เข้ารับการอบรม (ผู้นำชาวบ้านทั้ง 14 หมู่บ้าน) ไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจ และนำตัวแทนผู้นำชาวบ้านทั้ง 14 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2-3 คน จำนวน 30-50 คน ไปศึกษาดูงานโครงการจัดการขยะของ อบต. ในจังหวัดเพชรบุรี
- จัดประชุมให้ตัวแทนผู้นำชาวบ้านรายงานสถานการณ์ของหมู่บ้านหลังจากการอบรม และผลจากการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมแต่ละครั้งไปเผยแพร่ให้ชาวบ้านทราบทุก 3 เดือน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	1. อบต.สรรค่าแพงใหญ่ สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 30,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการดำเนินงานนอกพื้นที่ จำนวน 2 ครั้ง
อุปกรณ์/ เครื่องมือ	1. สถานที่ที่ใช้จัดประชาคมหมู่บ้านแต่ละแห่ง 2. เครื่องขยายเสียง
บุคลากร	1. เจ้าหน้าที่หรือพนักงานอบต. หรือบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อความรู้ที่จะอบรมในแต่ละครั้ง จำนวน 1-2 คน/ ครั้ง

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ปี 2545	ระดมความคิดในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจของชาวบ้านต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น	คณะผู้บริหารอบต.
ปี 2545	ประสานงานขอความเห็นและความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจภูธรอำเภออุทุมพรพิสัย ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 14 หมู่บ้าน	อบต./ ผู้นำชุมชน
ปี 2545	วางแผนการดำเนินการอบรมในเรื่องของหัวข้อความรู้ วิธีการอบรมในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งได้ข้อสรุปว่าต้องเป็นความรู้ที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชน เช่น การจัดเก็บภาษี สิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เป็นต้น โดยจัดให้มีการอบรมแทรกในการประชาคมหมู่บ้านประจำเดือน	อบต./ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน / ผู้ใหญ่บ้าน/ ตัวแทนโรงเรียนต่างๆ ในพื้นที่
ปี 2545	ประชาสัมพันธ์ให้ทราบรายละเอียดและวัตถุประสงค์โครงการและกำหนดการเริ่มอบรม ซึ่งผู้ที่เข้าอบรมเป็นหลักคือ ผู้นำชาวบ้านได้แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกอบต.และชาวบ้านที่สนใจ	อบต./ ผู้ใหญ่บ้าน
ปี 2545	ดำเนินการอบรมความรู้ต่างๆ สอดแทรกในการประชาคมหมู่บ้าน โดยให้มีการประชุมเสร็จสิ้นก่อน จึงเริ่มจัดอบรม 1 ครั้ง/ หมู่บ้าน/ เดือน จนครบ 14 หมู่บ้าน โดยวิทยากรที่มีความรู้ในหัวข้อการอบรมในครั้งนั้นๆ ซึ่งมีผู้เข้ารับการอบรมประมาณ 50-80 คน/ ครั้ง (บางครั้งมีชาวบ้านร่วมเข้ารับการอบรมประมาณกว่า 100 คน) ใช้สถานที่เดียวกับที่จัดประชาคมหมู่บ้าน และเครื่องขยายเสียงของหมู่บ้านนั้นๆ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการอบรมในครั้งนั้นๆ เช่น อบต./ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน/ สถานีตำรวจภูธรอำเภออุทุมพรพิสัย ฯลฯ
ปี 2545	เสนอกิจกรรมการนำไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจ โดยรวบรวมตัวแทนผู้นำชาวบ้านทั้ง 14 หมู่บ้านไปพร้อมกัน	อบต.
ปี 2545	อบต. สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 30,000 บาท สำหรับการดูงานนอกพื้นที่ 2 ครั้ง	อบต.
ปี 2545	นำตัวแทนผู้นำชาวบ้าน 14 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2-3 คน จำนวน 30-50 คน ไปศึกษาดูงานโครงการจัดการขยะของอบต. แห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบุรี	อบต.

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ปี 2545	ติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ โดยจัดประชุมให้ตัวแทนผู้นำชาวบ้านรายงานสถานการณ์ของหมู่บ้าน หลังจากมีการอบรม และผลจากการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมแต่ละครั้งไปเผยแพร่ให้ชาวบ้านทราบ ฯลฯ ทุกๆ 3 เดือน	อบต./ ผู้นำชาวบ้าน

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/ องค์กร--

--บทบาทความร่วมมือ--

โรงเรียนต่างๆ ในพื้นที่

สนับสนุนด้านวิทยากรอบรมให้ความรู้

สถานีตำรวจภูธรอำเภอ
อุทุมพรพิสัย

สนับสนุนด้านวิทยากรอบรมให้ความรู้

ศูนย์การศึกษาชน
โรงเรียนอำเภออุทุมพร
พิสัย

สนับสนุนด้านวิทยากรอบรมให้ความรู้

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ประชาชนในตำบลขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางหน่วยงาน/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น และไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิหรือหน้าที่ที่ตนมีอย่างเต็มที่
2. เกิดช่องว่างและความขัดแย้งระหว่างอบต. และชาวบ้านได้ง่าย เนื่องจากเกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน และการประสานงานในแต่ละกิจกรรมไม่ค่อยราบรื่นเท่าที่ควร เห็นได้จากการร้องเรียนอบต. อยู่เสมอๆ

หลังการดำเนินการ

1. ประชาชนให้ความสนใจในการเข้ารับการอบรมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สังเกตได้จากจำนวนผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละหมู่บ้านโดยส่วนใหญ่มีเพิ่มขึ้น ซึ่งในหมู่บ้านที่มีเพิ่มสูงสุดถึง 80 % และเรียกร้องให้มีการจัดอบรมมากขึ้น
2. ประชาชนประมาณ 60 % ของตำบลทราบและเข้าใจบทบาทของอบต. ดีขึ้น เห็นได้จากชาวบ้านกล้าแสดงความคิดเห็นในการประชุมมากขึ้น และในแต่ละหมู่บ้านมีกระบวนการจัดทำโครงการอย่างต่อเนื่องและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชาวบ้าน เช่น โครงการทอดผ้าไหมไทยที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ตำบลสระกำแพงใหญ่ โครงการป้องกันยาเสพติด โครงการรักษาความสะอาดชุมชน เป็นต้น
3. ผลพลอยได้ที่ได้รับคือ สมาชิกสภาอบต. ก็มีโอกาสดำเนินการอบรมให้ความรู้ไปพร้อมกันด้วย ทำให้สมาชิกฯ หรือเจ้าหน้าที่อบต. ที่ยังไม่ทราบในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง มีความรู้ความเข้าใจดีขึ้น และเป็นโอกาสอันดีให้อบต. ได้รับฟังปัญหาและข้อคิดเห็นจากชาวบ้านอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ และไม่มีปัญหาการร้องเรียนอบต. อีก

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ในช่วงแรก ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความสนใจในการอบรม เนื่องจากไม่มีความเชื่อมั่นว่าจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง	พยายามเลือกหัวข้อที่เป็นประโยชน์และใกล้ชิดกับวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านโดยตรง เพื่อให้เห็นผลสำเร็จเป็นรูปธรรม และพยายามกระตุ้นสร้างความต่อเนื่องของกิจกรรมด้วย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความศรัทธาในพลังของชาวบ้าน และการเข้าหาชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ
2. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานของผู้บริหารอบต.และพนักงานอบต. ไม่ให้ทำตัวเป็นนายประชาชน แต่ต้องถือว่าเป็นผู้รับใช้ประชาชน
3. การสร้างความมีส่วนร่วมจากชาวบ้าน โดยใช้กระบวนการประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้ทราบความต้องการแท้จริงของชาวบ้าน และสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านให้ตรงกัน รวมไปถึงการสร้างความไว้วางใจ

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายประวิทย์ สอนศิริ
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลสระกำแพงใหญ่
ที่อยู่ : ตำบลสระกำแพงใหญ่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ 33150
โทรศัพท์ : (01) 547-8701

ชื่อ-นามสกุล : ส.ต.ท.วีระศักดิ์ พรหมมิลลา
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลสระกำแพงใหญ่
ที่อยู่ : ตำบลสระกำแพงใหญ่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ 33150
โทรศัพท์ : (09) 845-1494

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	ตำบลสระกำแพงใหญ่ อำเภอบุพพัพธิสัย จังหวัดศรีสะเกษ 33150
ขนาดพื้นที่ งบประมาณรายจ่าย	36.75 ตารางกิโลเมตร 2,765,988.32 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	3,300,403.19 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนประชากร	6,454 คน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา โดยปลูกข้าวปีละ 1 ครั้ง นอกจากนี้ยังมีอาชีพทำไร่ ทำสวน ฯลฯ ประชาชนมีวิถีการดำเนินชีวิตแบบชนบท รักความสงบ มีความเป็นอยู่เรียบง่าย พูดภาษาไทยอีสาน และนับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก